

POSTANOWIENIE

Dnia 29 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie radcy prawnego **W. R.** obwinionego o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego z art. 64 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 38 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, po rozpoznaniu 29 grudnia 2022 r. w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej na posiedzeniu, kasacji obwinionego od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z 7 grudnia 2021 r., sygn. akt WO – 144/21, utrzymującego w mocy orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w W. z 2 listopada 2020 r., sygn. akt [...],

postanowił:

- I. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;
- II. zasądzić od obwinionego radcy prawnego W. R. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 20 (dwudziestu) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Radca prawny W. R. został obwiniony o to, że działając jako pełnomocnik D. S. w pisemnym wystąpieniu z dnia 26 listopada 2019 r. adresowanym do B. S. groził B.S. postępowaniem karnym używając w powyższym piśmie w szczególności słów: „Działając w imieniu Pana D. S./pełnomocnictwo w załączeniu/domagam się od Pani wydania Panu D. S. należących do niego ruchomości tj. telewizora S. i zastawu garnków [...] o łącznej wartości 6.100,00 /sześciu tysięcy sto złotych/ znajdujących się w zamieszkałym przez Panią lokalu przy ulicy [...] w P. pod rygorem wniesienia powództwa windykacyjnego i zawiadomienia organów ścigania

o popełnionym przez Panią przestępstwie przywłaszczenia mienia (art. 284 kodeksu karnego)" oraz „Informuję Panią również, że grożenie przez Panią Panu D.S. pobiciem przez kolegów Pani konkubenta stanowi przestępstwo z art. 190 k.k. zdefiniowane jako groźby karalne.", tj. popełnienia czynu naruszającego podstawowe wartości i zasady wykonywania zawodu radcy prawnego określone w art. 38 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego ogłoszonego Uchwałą Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w zw. z art. 65 ust. 1 ustawy o radcach prawnych.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w W. orzeczeniem z 2 listopada 2020 r. uznał radcę prawnego W. R. ([...]) winnym zarzucanego we wniosku o ukaranie czynu, który to czyn stanowi przewinienie dyscyplinarne jako czyn sprzeczny z zasadami wyrażonymi w art. 38 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w zw. z art. 65 ust. 1 ustawy o radcach prawnych i za czyn ten na podstawie art. 64 ust. 1 i art. 65 ust. 1 pkt 2 ustawy o radcach prawnych wymierzył karę nagany.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie nie uwzględnił odwołania obwinionego i orzeczeniem z 7 grudnia 2021 r. sprostował tylko omyłkę pisarską w ten sposób, iż w części opisowej oraz w punkcie 1 sentencji w miejsce art. 65 ust. 1 ustawy o radcach prawnych wpisał art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych oraz utrzymał w mocy orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego w pozostałym zakresie.

Obwiniony w kasacji zarzucił:

1) naruszenie art. 17 § 1 pkt 10 kodeksu postępowania karnego, co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą, wskazaną w art. 439 § 1 pkt 9 kodeksu postępowania karnego w zw. z art. 325i § 1 kodeksu postępowania karnego w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych, przy czym:

1. skutek błędnej wykładni art. 325i § 1 kodeksu postępowania karnego w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych przez wadliwe przyjęcie, że

unormowań ustanowionych w art. 325i § 1 kodeksu postępowania karnego nie stosuje się w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych w postępowaniach dyscyplinarnych wobec radców prawnych lub aplikantów radcowskich,

2. przez niewłaściwe zastosowanie w efekcie nieuzasadnionego niezastosowania norm prawnych wynikających z art. 325i § 1 kodeksu postępowania karnego w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych w niniejszej sprawie dyscyplinarnej, zwłaszcza w kwestii przekroczenia ustanowionego w art. 325i § 1 kodeksu postępowania karnego terminu na prowadzenie dochodzenia (tu: postępowania wyjaśniającego) i nieuzyskania przedłużenia tego terminu przed zamknięciem tego postępowania, co powinno skutkować umorzeniem całego postępowania dyscyplinarnego w świetle art. 17 § 1 pkt 10 kodeksu postępowania karnego;

2) naruszenie art. 11 ust. 1 ustawy o radcach prawnych przez niewłaściwe zastosowanie wskutek niezbadania w rozstrzyganej sprawie przesłanki „rzeczowej potrzeby”, o której mowa w tym przepisie;

3) naruszenie art. 64 ust. 1 w zw. z art. 11 ust. 1 ustawy o radcach prawnych wskutek błędnej wykładni art. 64 ust. 1 poprzez przyjęcie, że dla wystąpienia przesłanki postępowania sprzecznego z zasadami etyki i dla odpowiedzialności dyscyplinarnej zawodu znaczenie ma (ma mieć) tylko - ustanowiona w art. 11 ust. 1 - przesłanka granic określonych przepisami prawa, natomiast bez znaczenia jest (ma być) przesłanka granic określonych rzeczową potrzebą w korzystaniu z wolności słowa i pisma przez radcę prawnego;

4) naruszenie art. 170 § 1 pkt 2 i 3 kodeksu postępowania karnego w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych przez niewłaściwe zastosowanie wskutek nieuzasadnionego oddalenia wniosków dowodowych obwinionego;

5) naruszenie art. 438 pkt 4 kodeksu postępowania karnego w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych poprzez rażącą niewspółmierność zastosowanej kary;

6) naruszenie art. 4 kodeksu postępowania karnego w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych przez niewłaściwe zastosowanie wskutek nieuzasadnionego

niezastosowania w sprawie zasad procedowania ustanowionych w art. 4 kodeksu postępowania karnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty kasacji są nieuprawnione albo niezasadne i dlatego została oddalona jako oczywiście bezzasadna.

W sprawie nie wystąpiła negatywna przesłanka procesowa z art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k. Skarżący nie może łączyć tej przesłanki z regulacją z art. 325i § 1 k.p.k. Czym innym jest ściśle określona podmiotowo i przedmiotowo negatywna przesłanka procesowa z art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k. i czym innym jest dochodzenie w karnym postępowaniu, a ściślej termin tego dochodzenia. Brak wymaganego zezwolenia na ściganie lub wniosku o ściganie pochodzącego od osoby uprawnionej, to sytuacje w której oskarżyciel nie może prowadzić postępowania ze względu (przykładowo) na immunitet albo brak wniosku pokrzywdzonego lub oskarżyciela prywatnego. Takie negatywne przesłanki postępowania nie wystąpiły w sprawie. Oceny tej nie zmienia wskazanie na art. 325i § 1 k.p.k., gdyż postępowanie dyscyplinarne ma swoje oparcie w ustawie o radcach prawnych (zob. art. 64 i nast., w szczególności por. art. 67¹, 67², 68¹ tej ustawy) i nie jest ograniczone terminem wyznaczonym dla dochodzenia w sprawie karnej. Innymi słowy zapatrywanie na odesłanie do procedury karnej na podstawie art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych do art. 325i § 1 k.p.k. nie jest uprawnione.

Niezasadne są kolejne zarzuty naruszenia art. 11 ust. 1 ustawy o radcach prawnych, bądź art. 64 ust. 1 w związku z art. 11 ust. 1 ustawy o radcach prawnych, z tej przyczyny, że zarzuty te pomijają sedno materialnej podstawy orzeczenia dyscyplinarnego, czyli art. 38 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. Jest to przepis szczególny do art. 11 ust.1 i do art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych, jako że jego pierwszeństwo wobec ogólnych regulacji ma umocowanie w ustawie -art. 57 pkt 7 ustawy o radcach prawnych- i czerpie legitymację materialną z woli członków samorządu radców prawnych. Nie można przy tym stwierdzić sprzeczności art. 38 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego z art. 11 ust. 1 i art. 64 ust. 1 ustawy

o radcach prawnych, bowiem określona w ustawie „rzeczowa potrzeba” nie powoduje, że wolność wypowiedzi radcy prawnego jest nieograniczona, właśnie dlatego, iż radcowie prawni przyjęli normę szczególną w art. 38 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, zgodnie z którą radca prawny nie może w swych zawodowych wystąpieniach grozić postępowaniem karnym lub dyscyplinarnym. Innymi słowy sformułowane zarzuty naruszenia art. 11 ust. 1 i art. 64 ust. 1 nie są wystarczające do podważenia rozstrzygnięcia opartego na szczególnej regulacji z art. 38 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

Konsekwentnie, skoro kasacja nie zarzuca naruszenia art. 38 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, to traci na znaczeniu kolejny zarzut kasacji, czyli naruszenia art. 170 § 1 pkt 2 i 3 k.p.k., dotyczący nieuzasadnionego oddalenia wniosków dowodowych. Rzecz w tym, że szczególna norma z art. 38 ust. 2 Kodeksu, zakazująca radcy prawnemu w zawodowych wystąpieniach grożenia postępowaniem karnym jest bezwzględna, czyli obowiązuje nawet gdy mocodawca radcy prawnego czuje się zagrożony. Tym samym stopień zawinienia czynu w aspekcie groźby ocenia się na podstawie treści pisma obwinionego z 26 listopada 2019 r., a nie na podstawie zeznań świadków.

Zarzut rażącej niewspółmierności zastosowanej kary nie jest zasadny, gdyż nie łączy się z zarzutem naruszenia art. 65 ust. 1 ustawy o radcach prawnych. Art. 438 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych jest tylko regulacją procesową a nie materialną. Nie pozwala zatem samodzielnie na ocenę czy wymierzona kara jest nieadekwatna do czynu i pozostałych okoliczności przewinienia dyscyplinarnego.

Na tym tle negatywna ocena odnosi się również do zarzutu naruszenia art. 4 k.p.k., gdyż zasada obiektywizmu ma charakter ogólnej gwarancji procesowej, dlatego dla powodzenia kasacji nie jest wystarczające poprzestanie tylko na tym przepisie. Chodzi o to, że zasada ta wymaga wskazania naruszenia konkretnej normy prawnej procesowej i wykazania, że naruszenie to ma wpływ na rozstrzygnięcie materialne. Brak jest tego w zarzucie.

Z perspektywy obecnego etapu, należy zauważyć, iż kasacja może być wniesiona z powodu rażącego naruszenia prawa, jak również rażącej niewspółmierności kary dyscyplinarnej – art. 62³ ustawy z 7 lipca 1982 r. o radcach prawnych.

Ponadto w postępowaniu karnym kasacja może być wniesiona tylko z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia – art. 523 § 1 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy z 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych.

Żadna z wskazanych wyżej przesłanek kasacji nie spełnia się w tej sprawie.

Z tych przyczyn kasacja jako oczywiście bezzasadna została oddalona.

O kosztach orzeczono na podstawie § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym z 18 czerwca 2003 r.

[as]

l.n